

TIME – 3 Hours

Marks- 100

**N.B. 1) All questions are compulsory.
2) All questions carry equal marks.**

Q.1. Answer **any two** of the following.

- A. Explain the various types of societies discussed by sociologists. 10
- B. Discuss the features of urbanization. 10
- C. Discuss the characteristic features of Hunting and gathering society. 10

Q.2. Answer **any two** of the following.

- A. Elaborate on Harappan society with special reference to archaeological site of Inamgaon. 10
- B. Discuss the social structure under first urbanisation and state the changes in social set up seen from Neolithic to chalcolithic phase. 10
- C. Write a brief note on the archaeological site of Dholavira. 10

Q.3. Answer **any two** of the following.

- A. Elaborate on the Fission theory on origin of caste. 10
- B. What are the four varnas and what are the duties assigned to them by Smruti literature. 10
- C. Write a detailed note on duties of the Grihastha. 10

Q.4. Answer **any two** of the following.

- A. State the different forms of marriage. 10
- B. Discuss what is Bijakshetra Nyaya. 10
- C. Explain the economic rights of women in ancient India. 10

Q.5. Write short notes on **any two** of the following. 20

- A. Pastoral and agricultural society
- B. Origin theory of varna system
- C. Brahmacharyashrama
- D. Niyoga

वेळ: ३ तास

गुण: १००

N.B. 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य.

2)सर्व प्रश्नांना समान गूण आहेत.

Q.1. खालिल पैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

- A. समाजशास्त्र मते विविध समाज प्रारूपांचे कोणकोणते प्रकार आहेत? 10
- B. नागरीकरणाची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा. 10
- C. शिकारी व अन्नधान्य गोळा करून उपजिवीका करणा-या समाजाची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा. 10

Q.2. खालिल पैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

- A. इनामगाव या पुरातत्वीय स्थळाच्या संदर्भात ताम्रपाषाणयुगीन समाजरचनेवर भाष्य करा. 10
- B. प्रथम नागरीकरणाच्या काळातील समाजरचना स्पष्ट करा. नवाश्मयुगातून ताम्रपाषाणयुगात समाज उन्नत होताना त्यात कोणते बदल होत गेले ते स्पष्ट करा. 10
- C. ढोलावीरा या पुरातत्त्विय स्थळावर टिप लिहा. 10

Q.3. खालिल पैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

- A. जातिउद्गमाच्या संदर्भात 'फिजन' सिद्धांताची चर्चा करा. 10
- B. चार वर्ण कोणते? स्मृती साहित्यानुसार त्यांची कर्तव्ये कोणती? 10
- C. गृहस्थाच्या कर्तव्यांवर टिप लिहा. 10

Q.4. खालिल पैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

- A. विवाहाचे विविध प्रकार कोणते? 10
- B. बीज-क्षेत्रन्यायाची चर्चा करा. 10
- C. स्त्रीयांच्या आर्थिक अधिकारांची चर्चा करा. 10

Q.5. खालिल पैकी कोणत्याही दोन विषयांवर टिपा लिहा. 20

- A. पशूपालक व शेतीप्रधान समाजरचना
- B. वर्ण व्यवस्थेचा उगम
- C. ब्रम्हचार्याश्रम
- D. नियोग
